

Asia: VN/34466/2023

Lausuntopyyntö itäisen Suomen tuulivoimarakentaisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen talouskasvu tulee energiamurroksen myötä rakentumaan edullisen sähkön tarjonnan perustalle. Sähkön tuotannon kasvu perustuu edulliseen tuuli- ja aurinkovoimaan ja erityisesti maatuulivoimaan.

Sähkön tuotanto vedyn valmistusta varten tulee tehdä paikallisesti, koska Itäisen Suomen (Kymenlaakso, Etelä-Karjala ja Pohjois-Karjala) tarve vastaa koko Suomen vuoden 2023 sähkön tuotantoa ja sen siirtäminen Suomen läpi ei ole taloudellisesti järkevää. Kotimaisten polttoaineiden tuotanto tukee energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuutta luoden samalla vedyn jatkojalosteiden tuottamiseen liittyvien teollisten investointien kautta uuden vientiteollisuuden tukijalan.

Kansantalouden näkökulmasta iso osa Suomen hyvinvoinnin kehittymisestä jää toteutumatta mikäli Itä-Suomen tuulivoiman tuotannon edistämiseksi ei löydetä ratkaisua. Puolustusvoimien tarvitsema rahoitus voidaan kattaa energia-alan investointien ja työpaikkojen mukanaan tuomilla verotuloilla. Yritykset ovat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistua kompensatiomaksujen rahoittamiseen, mutta tällä rahoituksella saadaan katettua vain vähäinen osa kokonaistarpeesta. Alueellisen tasapainon varmistamiseksi tulisi tässä tapauksessa kerätä maksua kaikilta Suomeen sijoittuvilta hankkeilta eikä vain Itä-Suomeen kohdistuvista investoinneista. Erityisesti EU:n tulisi osallistua ohjaamalla rahoitusta sen itäisen rajan elinvoimaa ja kokonaisturvallisuutta edistävään työhön.

Selvityksessä esitetyt sotilasteknologian vaatimukset ovat korkeat, mutta odotukset teknologiselle kehitykselle ovat jääneet selvityksen ulkopuolelle. Odotusarvona on, että ratkaisun kokonaiskustannukset voivat arvioidusta keventyä. Uudet valvontateknologiat yhdistettynä uusien tuulipuistojen rakentamisen tarjoamiin mahdollisuuksiin mm. sensorien sijoittamiseksi tulevat entisestään parantamaan valvontajärjestelmän kokonaisykyä.

Mikäli päädyttäisiin kompensatioaluepohjaiseen ratkaisuun, alueiden valinta on pohdittava tarkasti ja yhdenvertaisesti huomioiden eri alueiden erityisominaisuudet ja soveltuvuus tuulivoiman

rakentamiselle, energian siirrolle sekä sen hyödyntämiselle alueellisesti. Itäisen Suomen kehitys on jo nyt jäänyt selkeästi jälkeen maamme länsiosien tilaan/ tilanteeseen verrattuna.

Oma haasteensa on aikataulu. Mainitut teknologiset haasteet hankintoihin liittyen voivat viedä 5-8 vuotta sekä tuulivoimahankkeiden konkretisoituminen 4-6 vuotta. Tehokkuutta lisäämällä eri prosessin vaiheissa ja lainsäädäntöä uudistamalla tulee pyrkiä nopeuttamaan investointien suunnittelun mahdollisimman nopeaa käynnistämistä.

Selvityksessä mainittiin Puolustusvoimien lausuntomenettelyn kehittäminen, joka on hyvin suotavaa. Liian moni aikanaan esitetty tuulivoimahanke on jäänyt ajastaan jälkeen ja nämä hankkeet on syytä mitätöidä pian. Lausuntotyö vaatii Puolustusvoimilta lisää resurssia ja dynamiikkaa, jotta hankkeiden toteutus tulevaisuudessa myös nopeutuu.

Laskennallisesti tuulivoimaa voitaisiin rakentaa itäiseen Suomeen huomattavia määriä enemmän kuin tähän mennessä on osattu edes suunnitella. Potentiaalin osoittavat maakuntien laatimat tuulivoimaselvitykset sekä LUT-yliopiston alueen maakuntiin tekemät selvitykset Kymenlaaksosta aina Pohjois-Savoon.

Maakuntakaavoituksen merkitys tuulivoimahankkeiden toteutuksessa on suuri. Nyt valmisteilla olevat maakuntakaavat jättävät Puolustusvoimien lausunnoillaan esittämien rajoituksin pois suurimman osan tuulivoima-alueista, joita alueelle voisi tulevaisuudessa sijoittaa.

Etelä-Karjalan alueen tuulivoimaselvityksessä on tunnistettu 23 potentiaalista tuulivoima-aluetta, joista vain yksi (Luumäen Suurikangas) on Puolustusvoimien pääesikunnan lausunnon mukaan toteutettavissa. Mikäli itärajalta osoitetaan 20 kilometrin suojavyöhyke, olisi potentiaalisia tuulivoima-alueita Etelä-Karjalan maakunnassa n. 10 kpl ja tuulivoimaloita voisi olla yhteensä enintään n. 120 kpl. Etelä-Karjalan soveltuvuutta tuulipuistojen rakentamiseen tukevat olemassa olevat rakenteet sähkönsiirron järjestämiseksi ja se, että sähköä tarvitaan erityisen runsaasti bioperäistä hiilidioksidia tuottavien metsäteollisuusintegraattien läheisyydessä. Vireillä on jo lukuisia vetytalouden investointihankkeita.

Etelä-Karjalan potentiaaliset tuulivoima-alueet voisivat muodostaa kompensatioalueen yhdessä Kymenlaakson ja Etelä-Savon kanssa. Mahdollista on tarkastella yhteistyötä myös Pohjois-Karjalan suuntaan.

Lausuntopyynnössä sivuutetaan tärkein tavoite eli tulisi ensisijaisesti hakea koko itärajan kattavaa kokonaisratkaisua erillisten kompensatioalueiden nimeämisen sijasta.

Tarvitsemme poliittista tahtoa ja aiempaa tiiviimpää yhteistyötä, jotta laadittu selvitys saa konkreettista jatkoa pian. Valtion on ensimmäiseksi panostettava budjetissaan toimien aloittamiseen sekä antaa näin Puolustusvoimille mahdollisuudet lähteä ratkaisemaan tuulivoiman ja tutkateknologian yhdistämistä. Tärkeää on suunnitella ja rakentaa rahoitusmalli nykyistä tarkemmin ja aloitettava lainsäädännön päivitys kompensatioalueisiin liittyen. Lappeenrannan kaupunki näkee vahvan tarpeen yhteistyöryhmän perustamiselle, joka huolehtisi viranomaistoimien koordinoinnista sekä tarjoaisi Suomen Vetylaakso ry:lle ja muille alan toimijoille keskitetyn mahdollisuuden esittää uusia ratkaisuja ja tulla kuulluksi alueen elinvoiman kannalta keskeisen kehittämishankkeen mahdollistamisessa/ edistämisessä.

Lappeenrannan kaupunki esittää:

1. Puolustusvoimille annetaan tehtäväksi suunnitella ja toteuttaa ratkaisu itäisen Suomen tuulivoiman rakentamiseksi. Hanke kestää useita vuosia ja sille määritellään tarvittava kansallinen ja EU:n rahoitus. Investointi on kansantalouden näkökulmasta erityisen kannattava ja verotuloja tuottava. Uudet valvonta- ja tiedusteluteknologiat parantavat rajavalvonnan tiedustelukykyä.
2. Tämän jälkeen tuulivoiman rakentaminen mahdollistuu markkinaehtoisesti. Sen vauhdittamiseksi alueet tekevät jo nyt kaavoitustyötä.
3. Sähkö- ja vetyverkon infrastruktuurin toteutus on helppoa ja suunnittelu voidaan käynnistää samalla myös markkinaehtoisesti.

Heinonen Markku
Lappeenrannan kaupunki - Konsernihallinto